

שקידה סבירה: מהו נטל ההוכחה הרובץ על יורש שטוען להיעדר יורשים נוספים?

לפי פסיקת בתי המשפט, יורש שמבקש להוכיח שאין יורשים נוספים מלבד היורשים הידועים לא יידרש להוכיח באופן פוזיטיבי את זהותם של היורשים הנוספים אלא די בכך שיוכיח כי נקט בשקידה סבירה לאיתור יורשים פוטנציאליים

בשיתוף עו"ד דור לוי | Din | פורסם 30/11/21 08:17

אילוסטרציה | צילום: Daisy Daisy, shutterstock

בעוד יורשים רבים מסוגלים להוכיח את קרבתם המשפחתית למנוח, הם עשויים להיתקל בקשיים דווקא בהבאת ראיות על כך שאין יורשים נוספים מלבדם. במקרים מסוימים קרוב משפחה של המוריש עשוי להכיר היטב את משפחת המוריש מצד האב אך אין בידי כל מידע אודות קרובי משפחתו של המוריש מצד האם.

לפניה ישירה אל משרד עורכי דין יואל לוי ושות', לחץ/י כאן

ירושה על פי דין מכוח חוק הירושה

הפרק השני בחוק הירושה מגדיר מי יהיו יורשים על פי דין וכיצד יחולק העיזבון ביניהם. כדי לקבוע את דרך חלוקת העיזבון יש צורך להבין מיהם קרובי משפחתו של המנוח ומהו סדר פטירתם. הבנה זו תסייע לקבוע בהמשך מיהם קרובי המשפחה שיוכלו לזכות בעיזבונו של המנוח ומה יהיה חלקם בו.

במסגרת תקנות הירושה נקבע כי אדם שמגיש בקשה לקבלת צו ירושה יידרש לפרט בבקשה מיהם יורשיו של המנוח. נוסף על כך, המבקש יצטרך להצהיר כי היורשים שפורטו בבקשה הם היורשים היחידים של המנוח וכי אין יורשים נוספים מלבדם. במצב שבו לא ידוע

האם יורש יכול לטעון שלא ידוע לו על יורשים נוספים מלבדו ועל ידי

כך לזכות בירושה?

התשובה לשאלה זו היא שלילית שכן אדם שתובע זכות בירושה אינו יוצא ידי חובה בכך שהוא מוכיח את קרבתו המשפחתית למנוח, אלא עליו להוכיח באמצעות ראיות שאין יורשים נוספים חוץ ממנו.

מבחן השקידה הסבירה התפתח בפסיקה ביחס לנטל ההוכחה הרובץ על יורש אשר טוען שאין יורשים נוספים חוץ ממנו לצורך קבלת הירושה. ההלכה נקבעה בפסק הדין **ע"א 9694/01 האפוטרופוס הכללי מנהל עזבון המנוח ברגמן נגד פרידמן**. באותו מקרה, היורשים הידועים ביקשו מבית המשפט לקבוע שלא נותרו יורשים נוספים מלבדם לאחר יותר מ-30 שנה ממועד מתן צו הירושה הראשון ולנוכח העובדה שלא אותר יורש כלשהו מצד אימו של המנוח. בתוך כך היורשים אף הצביעו על המאמצים שנעשו על ידם כדי לאתר יורשים כאלו.

בית המשפט דחה את עמדת האפוטרופוס הכללי שלפיה יש להוכיח באופן **פוזיטיבי** את זהותם וגורלם של היורשים הנוספים. כבוד הנשיא ברק קבע שהנטל שדרש האפוטרופוס הכללי הוא גבוה מדי ולכן בהרבה מקרים לא ניתן לעמוד בו מאחר שלא ניתן להצביע על ממצא עובדתי שמבסס קיומו של יורש פוטנציאלי כלשהו או לחילופין שולל אותו.

מאחר שקיים קושי ממשי להוכיח שאדם מסוים שזהותו אינה ידועה אינו קיים, הרי שבית המשפט הכיר באפשרות להסיק שיוורשים אחרים אינם קיימים לפי הנסיבות.

אימוץ מבחן השקידה הסבירה לצורך ביסוס מפת היורשים של המנוח

הנשיא ברק קבע כי יש לאמץ את מבחן השקידה הסבירה כדי שיבסס את מפת היורשים של המנוח. דרישה זו שונה באופן מהותי מהנטל הדרוש מיוורשים קיימים לבסס ממצא ביחס לזהותם של היורשים הפוטנציאליים. יובהר כי גם לאחר שקידה ממושכת חיפושי היורשים עלולים שלא להעלות כל ממצא בעל ערך ולכן במקרה שהדרישה תהיה לבסס ממצא בדבר קיומם או היעדר קיומם של יורשים נוספים, הרי שבקשתם לחלוקת העזבון תידחה.

מנגד, אם יורש יידרש לשקידה סבירה לאיתור יורשים נוספים הרי שככל הנראה הוא יוכל לעמוד בנטל. לפיכך, נראה שמבחן השקידה הסבירה לאיתור יורשים נוספים מאזן בצורה טובה יותר בין התכליות של חוק הירושה. הנשיא ברק קבע שהשקידה הסבירה צריכה להיות בעלת פוטנציאל אפקטיביות ולכן בחלק מהמקרים עליה לכלול גם פניה למדינות זרות שבהן יכולים להתגורר היורשים לצורך איתורם.

סבירות השקידה תיבחן על בסיס רצינות החיפוש ומשך הזמן שבו נעשו מאמצי החיפוש. גורם נוסף שישפיע על סבירות השקידה הוא היקף העיזבון. על כן, כאשר עומד על הפרק רכוש רב הדרישה היא שהשקידה תהיה משמעותית יותר בהשוואה למצב שבו היקף העיזבון הוא מצומצם יחסית.

כיצד מוכיחים בפועל קיומה של שקידה סבירה?

כדי להוכיח שקידה סבירה ניתן להסתייע בחוות דעת גנאולוגית אשר עונה על הצורך להוכיח שמוצו כלל האמצעים הסבירים לאיתור יורשים לא ידועים. חוות דעת גנאולוגית מבוססת מאפשרת לבית המשפט לקבוע כי אכן התקיימה שקידה סבירה לצורך איתור יורשים ובהמשך גם להוציא צו ירושה לטובת המבקש הידוע.

במסגרת דיון בבקשה למינוי מומחה בתחום הגנאולוגיה בתיק **ע"א 13208-01-18 פלונית ואח' נגד פלוני ואח'**, שנידון בבית המשפט לענייני משפחה בתל אביב, עלתה השאלה האם ניתן לכפות על הנתבעת להמציא חוות דעת גנאולוגית משני מומחים המוכרים על ידי האפוטרופוס הכללי בלבד.

המוכר השני עמד על סך של 60 אלף שקלים. הנתבעת טענה כי המומחה שאליו היא פנתה הציע להכין עבורה חוות דעת מלאה עבור סך של 20 אלף שקלים, סכום נמוך משמעותית מסכום חוות הדעת של שני המומחים שהוכרו על ידי האפוסטרופוס הכללי.

בית המשפט הוא הגורם המוסמך לקבוע משקל וקבילות של ראיות

השופט ציין כי דרישת השקידה הסבירה מאדם שטוען שהוא יורש אינה מחייבת אותו לפנות לשני אנשים בלבד בכל מדינת ישראל. השופט קבע כי בית המשפט הוא הגורם שמוסמך לקבוע משקל וקבילות של ראיות ולא אף גורם אחר לרבות האפוסטרופוס הכללי.

לפי קביעת השופט שקד, גם הנראות הציבורית מחייבת מתן אפשרות לקבל חוות דעת נוספות ממומחים נוספים ולא רק מאותם שני מומחים מוכרים. על כן השופט קבע כי הוא מאפשר לנתבעת להגיש חוות דעת מטעמה לפי בחירתה.

משרד עו"ד יואל לוי ושות' עוסק באיתור יורשים, השבת רכוש, דיני ירושה ועיזבונות. הכתבה באדיבות האתר: din.co.il.

*לתשומת ליבך, המידע בעמוד זה אינו מהווה יעוץ מכל סוג או המלצה לנקיטת הליך או אי נקיטת הליך. כל המסתמך על המידע עושה זאת על אחריותו בלבד. נכונות המידע עלולה להשתנות מעת לעת.

רוצה שעו"ד יתקשר אליך? השאר פרטיך ונחזור אליך בהקדם

שם מלא	טלפון	פרטים נוספים
<div style="display: flex; justify-content: center; align-items: center;"><div style="border: 1px solid black; padding: 5px 15px; margin-right: 10px;">שלח</div>הפניה ללא התחייבות</div>		

הצטרפו לניוזלטר שלנו

הרשמו

mail@address.co.il

ערוצים	תוכניות	הגדרות	הצטרפו לניוזלטר שלנו
ביטחוני	סדר עולמי	תנאי שימוש	אודות
פוליטי	תוכנית חיסכון	מדיניות פרטיות	פרסמו אצלנו
פלילי	שש עם	צור קשר	הסדרי נגישות
פנים	אולפן שישי	המייל האדום	
בעולם	פגוש את העיתונות		
חינוך	המהדורה המרכזית		
פרשנות	חמש עם רפי רשף		